

FÖRSVARETS

FÖRUM

nr 8 • 2012

Försvarsmaktens personaltidning

**PÅ ÖVNING MED
SPECIALFÖRBANDEN**

EU-FLYGVAPEN KAN SKAPAS • SVERIGE FRÅN OVAN • MOT ÖVERLÄMNING I AFGHANISTAN

INNEHÅLL

Fokus: Sjukvårdare från specialförbanden	
tränar för krig	4 - 10
Flyg från Ukraina	11
På jobbet: Ny på jobbet	14 - 15
Snart nytt intranät	16 - 17
Överlämning i Afghanistan	18 - 19
Försvarspengar i gemensam pott	21 - 23

FÖRSTASIDAN

Specialförbanden övar.

FOTO: JOHAN LUNDAHL/COMBAT CAMERA

REDAKTIONEN

Försvarsmaktens personaltidning finns även på www.forsvarsmakten.se och email.

kontakt: ff-red@mil.se

telefon: 08-788 88 88 (Informationsstaben)

ansvarig utgivare

ERIK LAGERSTEN, informationsdirektör

redaktör detta nummer

SUVITA BALLCHAND

Försvarsmaktens informationsstab

formgivare

EVA KENT

FMLOG, APSA, Grafisk produktion, Stockholm

Redaktionen förbehåller sig rätten att bearbeta inkommet material. Enskilda artiklar ger inte nödvändigtvis uttryck för Försvarsmaktens officiella ståndpunkt. För ej beställt materiel ansvaras ej.
ISSN 1100-8245

Nästa manusstopp: 30 november 2012

Beräknad utgivningsdag: 21 december 2012

◆ Läs mer på www.forsvarsmakten.se

◆ Läs mer på intranätet email

Tryckt hos Elanders Sverige AB

Efterfrågade förmågor

Jag har flera gånger på ledarplats belyst det nordiska samarbetet som utvecklas steg för steg. Nu senast när Sverige svarat positivt på Islands förfrågan kring möjligheten att tillsammans med Finland och Norge, under inledningen av 2014, skulle kunna stödja Island med luft- och rumsövervakning. Detta är ett uttryck för vår vilja att fördjupa det nordiska säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet. Vårt deltagande skulle även vara ett uttryck för den solidaritet som finns mellan de nordiska länderna och en utveckling av det redan existerande samarbetet mellan Sveriges, Finlands och Norges flygvapen. Att vi fick den här frågan från Island är glädjande och ytterligare ett exempel på att våra förmågor är efterfrågade.

I mitten av oktober kunde jag, efter en överenskommelse med arbetstagarorganisationerna, fatta beslut om en höjning av lönerna för alla gruppbefäl, soldater och sjömän. Avtalet är ett av flera viktiga steg för att stärka en långsiktig personalförsörjning. Men, visar undersökningar, lönen är inte allt. Minst lika viktigt är stimulerande och utmanande arbetsuppgifter liksom utvecklingsmöjligheter. Därför arbetar vi också, bland annat, med en anpassad specialistofficersutbildning för de gruppbefäl, soldater och sjömän som arbetat mer än fyra år i Försvarsmakten.

2009 tillträdde min företrädare, Håkan Syrén, posten som ordförande för EU:s militärkommitté. Samma år började Jonatan Dicander sin utbildning till officer vid Militärhögskolan Karlberg. Här möter du både general Syrén och fänrik Dicander – den ene avslutar nu sin karriär i Försvarsmakten efter 40 år, den andre har just påbörjat sin anställning. Utblickar i Försvarets Forum – från Bryssel och från Boden.

Om en dryg vecka är det första advent. Snart stundar julledighet, men många funktioner i Försvarsmakten kommer trots det vara i gång.

Glöm nu inte bort att andas i decemberstressen – oavsett om det handlar om jobbet eller julstöket!

Sverker Göranson
Överbefälhavare

Ny organisation planerar för det värsta

Om det värsta skulle hända – att Sverige hamnar i krig eller råkar ut för en svår katastrof – måste det finnas någon som leder militära insatser och samarbetar med civila myndigheter. Denna någon är, i mellersta Sverige, chefen för Militärregion Mitt, överste Håkan Hedlund som även är chef för Livgardet.

Militärregion Mitt har ett geografiskt områdesansvar som omfattar Stockholms-, Uppsala-, Södermanlands-, Gotlands-, Västerås-, Dalarnas och Gävleborgs län.

Chefen för Militärregion Mitt, MR M, stöds av en stab som består av både kontinuerligt och tidvis tjänstgörande officerare och civila. Organisationen bemannas inte i sin helhet förrän vid årsskiftet, men arbetet med försvarsplanering har pågått tidigare i andra organisationer som läggs ned samtidigt som MR M startar upp.

– Det som fram till nu kallats Insatsledning Stockholm och Säkerhets- och samverkanssektion Stockholm läggs ned och chefen för MR M övertar uppgifterna, säger Leif Ölmeborg som i dag är chef för Insatsledning Stockholm och blivande chef för Militärregion Mitts stab.

Säkerhetspolitik och samarbete

Under tre dagar samlades personal som efter årsskiftet kommer att ingå i MR M stab på Livgardet i Kungsängen för att sätta sig in i den nya organisationen och dess uppgifter.

– Vi har bland annat gått igenom vad MR M är. Vi har träffat Försvarsdepartementet som har gett en bild av det säkerhetspolitiska läget och vi

har talat med polisen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, som beskrivit sin roll i krishantering, säger Leif Ölmeborg. Därutöver har delar av den operativa planeringen studerats.

En del i övningen handlade om att klargöra vilka juridiska förutsättningar som gäller då Försvarsmakten ger stöd till samhället i händelse av kris eller krig.

– Lagstöd finns bland annat i lagen om skydd vid olyckor, lagen om Försvarsmaktens stöd till civil verksamhet och lagen om Försvarsmaktens stöd till polisen vid terrorismbekämpning, säger Leif Ölmeborg.

Känns viktigt

Joakim Lempiäinen är reservofficer och har tidigare tjänstgjort i Kosovo och Liberia. Han är glad över att få vara delaktig i arbetet med försvarsplanering och få kunskap om hur civila och militära organisationer samarbetar i händelse av kris eller krig.

– Det är bra att få förståelse för vad som krävs av var och en om det värsta skulle hända. Övningen har känts relevant och gett mig en tydligare bild av vad vi har för resurser och förmågor. Det har varit mycket att sätta sig in i, säger han.

– Den viktigaste slutsatsen efter övningen är att vi måste lägga stor vikt vid att sprida kunskap om den operativa planeringen bland officerarna så att staben som leder arbetet kan ta fram rätt beslutsunderlag till sin chef, säger Leif Ölmeborg.

TEXT: BJÖRN WESTERDAHL/
LIVGARDET

Tjänstgöring på årets alla dagar

Det höjdes ett och annat ögonbryn när tre stridsbåtar i formation sakta närmade sig Stockholms slott. Ögonbrynen höjdes än mer när ett gäng stiligastiliga soldater och officerare iklädda paraduniform med damasker klev ur båtarna och formerade tre raka led.

Det var dags för Amfibieregementet och 204:e amfibieskyttekompaniet att lösa av högvakten, det vill säga bevakningen av Stockholms- och Drottningholms slott.

Det var en uppskattad händelse i den annars så glämliga höstdagen.

– Det är verkligen kul att vi behåller gamla traditioner såsom högvakten, sa en förbipasserande man.

När truppen hade ställt upp sig på kajen och blivit visiterade av befälet, inväntades rätt tid för att avmarschera mot yttre borggården där vaktavlösningen skulle ske klockan 12.15.

Exakt på tiden avmarscherade 204:e amfibieskyttekompa-

niet för att lösa av P 4, Skaraborgs regemente. Som vanligt var det en hel del människor som hade samlats kring vaktavlösningen som är en populär attraktion. Efter en traditionsenlig ceremoni avmarscherade Skaraborgs regemente och amfibieregementet tog över bevakningen.

En gammal tradition

Högvakten har funnits sedan 1523 vid Kungliga slottet och utgjordes då av 100 till 200 soldater. Förutom att bevaka det Kungliga slottet stod också högvakten då för ordningshållning och brandförsvar. Högvakten i dag ingår som en del av Försvarsmaktens statsceremoniella verksamheten. Högvakten tjänstgör alla dagar på året och utgör en viktig del i skyddet av kungafamiljen och av den militära beredskapen i Stockholm.

TEXT OCH FOTO: KRISTINA
SWAAN/AMFIBIEREGEMENTET

De tränar med de bästa

Gruppen av operatörer står framför en container full med vatten som ska passeras. Luften är gnistrande kall. De två första undviker vattnet genom att klättra över containern med hjälp av en lastpall.

- Initiativ och kreativitet ska belönas, men det var faktiskt meningen att kyla ner dem, förklarar övningsledaren och beordrar sedan de övriga i gruppen ner i det iskalla vattnet. Nyttan av initiativet blir heller inte långvarig, för vid andra stationen sprutas de ned med brandslangar när de försöker ta sig in i en byggnad.

Vi befinner oss på ett område som är en övningsplats för framförallt räddningstjänsten men nu pågår en avancerad övning för patrullsjukvårdare från specialförbanden och sjukvårdare från FS26, kommande förband i insatsen i Afghanistan. Här får de öva på krigssjukvård i de mest kaotiska miljöer man kan tänka sig och i extremer i form av kyla, värme, rök och mörker. Scenariot är att en bas angripits av fienden, men som nu dragit sig tillbaka. Sjukvårdarnas uppgift är att på krigsskådeplatsen hitta de skadade, ge dem snabb vård och hålla dem vid liv tills de kan bli upphämtade av helikoptrar. De skadade kan befinna sig varsomhelst på det gigantiska området - i brinnande torn eller djupa brunnar, i rökfyllda byggnader där man inte ser handen framför sig eller under högar av raserad bråte.

- Med hjälp av räddningspersonalen här kan vi göra det så besvärligt som möjligt, utan att riskera säkerheten för soldaterna, säger Jim, som är vår guide under övningen.

Soldat i första hand, sjukvårdare i andra

Patrullen består av ett tiotal sjukvårdare, plus en chef som får känna på problematiken med att kombinera taktik och att få skadade.

- Under den här övningen har man en instruktör per soldat och det är inte vilka instruktörer som helst. De har alla stor erfarenhet av skadade i strid, säger Tommy som är övningsledare.

Instruktörerna är omväxlande handledare och kritiker. Ena stunden berömmar de ett ingrepp, i nästa ifrågasätter de och skapar stress.

För att göra sjukvårdsinslagen så realistiska som möjligt har man hyrt in pro-

fessionella arm- och benamputerade statister som dessutom fått naturtroget sminkade skador. Dessutom använder man verklighetstroгна dockor som kan fjärrstyras att spruta blod, röra sig, blinka och som dessutom väger lika mycket som en människa.

Redan efter den första genomsökta byggnaden har soldaterna hittat tre allvarligt skadade och efter att satt på åtsnörande förband, och kånkat dem ned för en mängd trappor, upprättar de en samlingsplats där de bedömer skadorna, kategoriserar dem och ger livsuppehållande vård och medicin.

Testar, använder, godkänner

- De här sjukvårdarna är extremt duktiga. De är i första hand soldater, sedan har de utbildats till sjukvårdare också, understryker Jim. Många av dem är mer erfarna på traumaskador än de flesta läkare och de gånger de praktiserat på sjukhus har de ofta blivit tillkallade när det kommit in allvarligt skadade från bilolyckor, fallskador och knivstick.

Det är lite av det som är specialförbandens signum - operatörerna har alla ett område som de är specialister på, det kan vara sprängämnen, prickskytte, flygunderstöd, dykning, fallskärmshoppning eller som i det här fallet sjukvård. Ibland kan man till och med ha två specialområden.

Gruppen får besked via radion att fienden är på väg tillbaka och de kallar därför in flygunderstöd. Det innebär att de måste omgruppera och flytta de skadade längre in på området. Med bärar och en slags kälke förflyttas de skadade och med jämna mellanrum kollar sjukvårdarna patienternas status. Sjukvårdarna själva är nu ordentligt nedkylda men fokuserar på att hålla patienterna varma med folie och fiffiga värmeplattor, allt för att undvika att de faller in i chock.

Specialförbandens materiel är speciell även när det gäller sjukvård, som avancerade bärsystem och läkemedel, till exempel smärtstillande i form av slickepinne eller nässpray. De testar, använder och utvärderar ny materiel som sedan ofta sprids ut i Försvarmakten i övrigt.

Duktiga sjukvårdare är avgörande i krig. Om skadade får snabb vård på plats och hålls vid liv tills de anländer till sjukhus är det 96 procent chans att de överlever.

Gruppen får besked via radio att fienden är på väg tillbaka vilket innebär att de måste omgruppera.

För att undvika att skadade hamnar i chock, hålls de varma med foliefiltar och värmeplattor.

Som om nattkylan inte är tillräcklig, blir operatörerna genomdränkta av vatten från brandslangarna.

– Ju längre ut i krigsmiljöerna vi får uppgifter att lösa, desto viktigare är det att vi har grejor som fungerar vad gäller vikt och format, säger Jim. Vi kan ju inte använda droppställningar, för vem ska bära dem när vi befinner oss långt bakom fiendens linjer?

Faller till träningsnivån

Gruppen stannar upp när de hör dämpade skrik på hjälp nerifrån en djup kulvert.

En av operatörerna firas ner i det trånga klaustrofobiska röret och improviserar en sele för att hissa upp den skadade. Samtidigt får andra sjukvårdare ta sig in i via taket på en rökfylld byggnad där dörrarna är blockerade med bråte. Byggnaden dånar av kaotiska ljud och sikten är bara några centimeter. Där hittas ytterligare två skadade. Ju fler sårade som hittas desto besvärligare blir förflyttningarna för gruppen.

– När man hamnar i en kaotisk strids-situation växer man inte med uppgiften utan man faller ner till sin träningsnivå och gör det som muskelminnet lärt sig. Därför handlar det om att träna på så hög nivå som möjligt, säger Jim.

Sjukvårdare inom specialförbanden är bland de som har längst befattningsutbildning. Efter 25 veckors utbildning blir man så kallad junior medic. Som sjukvårdare är man även ansvarig för all

hälso- och friskvård i gruppen. Eftersom de under uppdragen oftast befinner sig långt från sjukhus är det viktigt att se till att medlemmarna håller sig i form och friska.

- Är du soldat och har ett ämne du vill verkligen kunna briljera i, då är specialförbanden platsen för dig. Här får du de bästa förutsättningarna att förkovra dig och dessutom möjlighet att omsätta den kunskapen, säger övningsledaren Tommy.

Operatörerna har nu satt upp en ny samlingsplats, en så kallad CCP - casualty collection point, och de skadade evalueras och kategoriseras om igen. Plötsligt hörs två dämpade skott. Patrullchefen har fattat ett felaktigt beslut och det straffar sig genom att han blir "skjuten" av övningsledaren. Nu har gruppen ytterligare en skadad att ta hand om. Och de är bara halvvägs genom övningen.

- Nu blir gruppen lidande men det innebär att han aldrig lär göra om det misstaget. Gott omdöme får man genom dåliga erfarenheter, säger Jim.

Av säkerhetsskäl är namnen i texten fingerade.

TEXT: JOHAN LUNGGREN/INFOS
FOTO: JOHAN LUNDAHL/ COMBAT CAMERA

Personal ur Särskilda operationsgruppen skyddas av sekretess.

Särskilda operationsgruppen, SOG, är en enhet som präglas av diskretion och både operationer och personal är skyddade av sekretess. Många uppgifter om vad förbandet klarar av, hur de arbetar och vilken utrustning de har, måste vara hemliga för att de ska kunna lösa sina uppgifter på ett effektivt och säkert sätt. Förbandet bildades 2011 genom sammanslagningen de två tidigare specialförbanden Särskilda skyddsgruppen och Särskilda inhämtningsgruppen.

Något som däremot inte är hemligt, men som många ändå inte känner till är att det finns ett helt system för stöd till specialoperationer som organiseras inom reguljära förband. Dessa enheter går under benämningen Försvarsmaktens specialoperationsförband, FM SOF. Det är enheter för ledningsstöd, logistik, sjukvård, flyg- och sjötransporter. Inom detta specialförbandssystem sätts delar från de olika enheterna samman till så kallade Special Operations Task Groups eller Task

Försvarsmaktens specialförbandssystem

Units, beroende på vilken eller vilka uppgifter som ska lösas och vilket insatsområde det gäller.

- Vi kan inte utföra specialoperationer utan ett fungerande system med stöd från dessa enheter. Tillsammans med specialoperationsförbanden fungerar vi som ett Försvarsmakten i miniatyr, säger chefen för Specialförbandsledningen på Högkvarteret.

På Ubåtsflottiljen finns sjötransportenheten som svarar för taktiska förflyttningar till sjöss, oftast med så kallade Rhib-båtar, gummibåtar med hårt skrov. Sjötransportenheten är särskilt tränad för att gå mot fartyg inför en bordning, understödda med finkalibrig eld och genomföra casevac, evakuering av skadade.

På Helikopterflottiljen finns Särskilda helikoptergruppens vars ansvarsområde är förutom transport att hjälpa till med understöd, spaning och underrättelseinhämtning och har både helikopter 15 och 16 att tillgå. Personalen är handplockad och samtränad med SOG.

Air task unit SE, kommer från transport- och specialflygenheten på F7 och deras uppdrag är strategiska och taktiska transporter av personal och materiel. De är specialutbildade på att flyga i dåligt väder, att fälla fallskärms-hoppare från extremt hög eller låg höjd, materielfällning med stor precision, evakuering av skadade, så kallad medevac.

Dessutom har specialförbandssystemet särskilt avdelat sjukvårdsstöd med kirurgisk kapacitet för att säkerställa bästa tänkbara sjukvård.

De stödjande enheterna

inom specialförbandssystemet har också de särskilt uttagen personal, högkvalitativ utrustning och en hög utbildnings- och träningsnivå. Specialförbandssystemet kan verka i miljöer med högre risk, både fysiskt och politiskt, än vad som normalt kan accepteras för konventionella förband. De stödjande enheterna ska inom sina kompetensområden kunna stödja SOG med samma tillgänglighet och kvalitet som de har. Tillsammans ska de kunna verka självständigt på stora avstånd och begränsade möjligheter till understöd, till exempel räddnings-, evakuerings- förstärknings- eller fritagningsoperationer och kvalificerad underrättelseinhämtning.

- Tanken är att specialförbandssystemet ska utgöra spetsen inom flera kompetenser och tekniker. Vi utvecklar nya metoder och materiel och tar på så sätt med oss hela Försvarsmakten in i framtiden på många områden, säger chefen för Specialförbandsledningen.

TEXT: JOHAN LUNDGREN/INFOS

FOTO: JOHAN LUNDAHL/COMBAT CAMERA

Sjötransportenheten är en del av systemet för stöd till specialoperationer.

Ukrainskt flyg i svenskt luftrum

Ukraina har för första gången genomfört en observationsflygning där teamet med hjälp av flygfotografering inspekterat svenska militära enheter och materiel. Verksamheten klassades som en klar fientlig handling under kalla kriget, i dag är den ett bevis på öppenhet mellan länderna.

Ukrainsk AN-30 anländer till Uppsala Ärna.

Kontroll av navigationsinstrument vid "pre-flight-inspection".

Med endast 72 timmars varsel landar ett ukrainskt An-30-flygplan på Uppsala flygplats måndagen den 22 oktober. Flygrutten är fortfarande okänd och lämnas senast 24 timmar innan. Information om tidpunkt och flygrutt för inspektionen

hålls hemlig för att Sverige på förhand inte ska kunna manipulera det som ska inspekteras. Rustningskontrollavtalet, Open Skies, ger medlemsländerna rätten att utan några restriktioner flyga var som helst inom svenskt territorium.

- Tanken med dessa uppdrag är att

Kontroll av luckor för kameror efter landning.

kunna kontrollera att överenskommelserna om styrkor, antal militära enheter och materiel följs. Det är viktigt att vi genomför säkerhets- och förtroendeskapande åtgärder för att stärka öppenheten mellan länderna, säger överstelöjtnant Håkan Josefsson, chef Open Skies i Sverige.

Flygfotografering är noga reglerat i inspektionen. Det land som blir inspekterat har möjlighet att genomföra en kontroll av flygplanet och kameror före flygningen. Det svenska mottagnings-teamet gjorde en utförlig kontroll och godkände flygplanet.

- Det är riktigt spännande att få flyga i svenskt luftrum. Våra flygningar har väldigt hög prioritet i luftrummet. Det enda som har prioritet före Open Skies flygningar är om det är nödläge eller fara för liv, säger Yuriy Andrienko, chef för det ukrainska teamet.

Flygfotograferingen gick längs en rutt i södra Sverige och efter flygningen framkallades filmen med representanter från båda länderna. Ukraina behåller originalet och Sverige får en kopia. Rapporten om genomförd observationsflygning skrivs under av båda länderna och kopior skickas till alla nationer som skrivit på avtalet.

TEXT: SUVITA BALLCHAND/INFOOS
FOTO: HÅKAN JOSEFSSON/HKV

FAKTA

Under 2012 genomförde Sverige fem observationsflygningar hos andra länder.

Ryssland 2 st • Ukraina 1 st • Grekland 1 st • Storbritannien 1 st

Den tunga kulsprutan ombord på HMS
Trossö bemannades under övningen när
hotbilden ökade.

Två sjömän på väg ut i en så kallad
Fast Rescue Boat.

Swenex 12-2 är avslutad

HMS Trossö och HMS Sundsvall förtöjda i Västervik. Det blev en kort visit denna gång, innan fartygen gick loss igen för att transportera sig till respektive hemmahamn.

Mellan den 16 och 26 oktober pågick Swenex 12-2 som är en stor nationell övning med deltagare från samtliga marina förband samt F 17 och Helikopterflottiljen. Från marinen deltog korvetter, stridsbåtar, minröjningsfartyg, ubåtar och stödfartyg i Östersjön. Den övergripande målsättningen var att öka förmågan att leda förband på flera nivåer och kunna hantera hot i luften, på och under ytan.

Höstvädret visade sig från sin bästa sida och huvuddelen av alla planerade moment kunde genomföras. Det blev ett antal timmars ubåtsjakt, minröjning och en hel del tomhylsor att ta hand om.

Övningen var uppdelad i två faser där den första fasen innehöll förutbestämda moment och tidpunkter när dessa moment skulle genomföras. I den andra fasen höjdes tempot och belastningen på framförallt staberna ökade. Nu fanns inte längre ett schema för vad som skulle hända, utan detta bestämdes av övningsledningen i Stockholm.

- Den andra fasen inleddes med att en av Sveriges ubåtar anmäldes försvunnen. Återigen så visade våra sensorer och

Kommandör Jonas Wikström jobbar i vanliga fall som chef för Fjärde sjöstridsflottiljen.

system hur effektiva de är, det tog inte lång stund innan ubåten var återfunnen. Det är mycket intressant att genomföra en så här stor nationell övning där vi får öva alla led ner till att effekt levereras från våra enheter, säger kommandör Jonas Wikström som är chef för fjärde sjöstridsflottiljen.

Under Swenex 12-2 var han chef för Task Group 04 och var grupperad ombord på HMS Trossö. Hans stab bestod av personal från tredje sjöstridsflottiljen, fjärde sjöstridsflottiljen och Amfibieregementet.

- Det är bra att blanda personal från olika förband. Vi fick chansen att testa hur sjögående sjöstyrkeledning fungerar

samtidigt som det ordinarie arbetet fortlöper. Hur klarar sig förbanden när vissa nyckelbefattningar i våra staber är ute till sjöss? Dessa frågor har vi nu delvis fått svar på och kommer att utvärdera ytterligare, säger Jonas Wikström.

Under övningen blev det även skarp verksamhet. Minröjningsfartyget HMS Kullen hittade en gammal mina från första världskriget. Detta är inte ovanligt, man räknar att cirka 65 000 minor finns kvar i Östersjön från första och andra världskriget och dessa minskar konstant med hjälp av minröjning.

- Med anställda sjömän så kan vi utvecklas och bli ännu bättre än med det tidigare värnplikssystemet. Jag är nöjd med övningen. Det är alltid något som inte fungerar till hundra procent och friktioner uppstår och så ska det vara, annars lär vi oss inget, säger Jonas Wikström.

Att koordinera och styra förbanden och dess fartyg kräver mycket arbete och planering. Under övningen deltog även helikopter och stridsflyg vilket satte staberna på ytterligare prov. Med tanke på att Sverige ska skicka HMS Carlskrona med helikopter ombord till Adenviken nästa år är ett nära samarbete ett måste.

Nästa år är Swenex 13 planerad och den kommer att vara en fortsättning på årets övning. Med de lärdomar och nya erfarenheter som årets övning gav så är förutsättningarna goda.

Innan fartygen fick vända hemåt till sina hemmahamnar i Karlskrona, Göteborg och Stockholm gjordes ett snabbt besök i Västervik hamn för utvärdering och omlastning av utrustning. Den sista övningen på Östersjön i år är slut, nu väntar underhåll och varv för vissa fartyg för att därefter kunna gå in i 2013 med full effekt.

TEXT & FOTO: MAGNUS JIRLIND/
FJÄRDE SJÖSTRIDSFLOTTILJEN

Nyutnämnd fänrik på sitt första jobb

Jonatan Dicander tog examen vid Militärhögskolan Karlberg i juni i år. I juli började han på sitt nya jobb som vagnchef på ett stridsfordon 90 på pansarbataljonen i Boden.

– Jag har landat in bra här på I 19 och har ett omväxlande och roligt jobb med bra arbetskamrater och stimulerande uppgifter, säger Jonatan Dicander.

Jonatan Dicander, utnämndes till fänrik den 29 juni 2012 efter tre års officersutbildning. Nu arbetar han som vagnchef på ett stridsfordon 90 på I 19 i Boden.

Officersprogrammet är idag en treårig högskoleutbildning och leder till officersexamen och ger en akademisk examen på grundnivå, 180 högskolepoäng, vid Försvarshögskolan. I officersutbildningen ingår även annan

FAKTA

För snart fem år sedan ändrades skolsystemet för officersutbildningen.

Försvarsmakten utbildar yrkes- och reservofficerare antingen genom grundläggande officersutbildning inom Försvarsmakten eller genom utbildning som leder till en officersexamen vid Försvarshögskolan.

Yrkes- och reservofficerare är två olika personalgrupper. Yrkesofficeren tjänstgör kontinuerligt och reservofficeren tjänstgör tidvis. Som yrkes- eller reservofficer tillhör man dessutom antingen officers- eller specialofficerskategorin, beroende på utbildning.

utbildning under Militärhögskolan Karlbergs ledning. Efter examen kan kadetterna söka en officersbefattning och därmed få tjänstegraden fänrik.

– Det har varit en bra och framförallt bred utbildning, man får lära sig hela spektrat, vi har ju till exempel haft vinterutbildning under sammanlagt åtta veckor, vi har även varit på fjällmarsch och hoppat fallskärm.

När Jonatan gjorde sin värnplikt 2007-2008 vid Tredje sjöstridsflottiljen i Karlskrona hade han ingen aning om att han en dag skulle arbeta som fänrik i armén, och dessutom i den norra landsändan på I 19 i Boden.

– Jag gjorde lumpen på HMS Malmö i 15 månader och fortsatte sedan som anställd sergeant i ytterligare åtta månader. Jag har egentligen inget bra svar på varför jag valde markstrid som inriktning på officersprogrammet. Jag kände bara för

att göra något nytt efter nästan två år i marinen.

– I den praktiska delen av utbildningen ligger fokus på grupp och pluton men jag tycker man skulle kunna fokusera ännu mer på det. Och då menar jag inte att man ska ta bort den högre dimensionen. Att få en inblick i till exempel bataljonsnivån ger bara bättre förståelse för helheten.

”Det har varit en bra och bred utbildning”

När Jonatan berättar om utbildningen kommer han ofta tillbaka till hur omväxlande han upplevde den.

– Utbildningen hade precis som mitt jobb stora kontraster från dag till dag. Jag kommer speciellt ihåg två dagar som

kadett på Karlberg då vi ena dagen var i skogen och övade för att nästa dag stå i mässdräkt med vita handskar redo att gå på bal. Sedan tycker jag det var bra balans, uppdelningen på fyra terminer teori och två terminer praktik var inte så ojämn som man kan tro.

Just denna dag visar också på omväxling och variation när det är strid i bebyggelse på schemat för Jonatan och hans kollegor på kompaniet.

- Dagens övning är utan vagnar så jag gick in och täckte upp på en skyttesoldats plats. Just en sådan grej är ju ett bra exempel på det omväxlande jobb jag har. Vissa dagar sitter man på kontoret och nästa dag är man soldat i full stridsutrustning. Att upprätthålla och repetera soldatfärdigheterna är ju också en viktig del, då får man förståelse för skyttesoldaternas situation när man arbetar i sin befattning som vagnchef.

- Jonatan är väldigt nöjd över att få börja som vagnchef, och tror att han kommer att vara bra förberedd när han sedan kliver upp på plutonchefsnivån.

- Det är en perfekt instegsbefattning för att börja förstå systemet. Vagnchefstjänsten är oerhört stimulerande och det är stundtals mycket att hålla i huvudet men det tycker jag bara är positivt.

TEXT OCH FOTO: MATS CARLSSON/INFO I 19.

FAKTA

Namn: Jonatan Dicander

Ålder: 24

Född: Bollnäs i Hälsingland

Bor: I hyreslägenhet i Boden

Okänd talang. "Jag är ganska duktig på olika musikinstrument"

Fritidssysselsättning: Fäktning och musik

Under övningen blev det en del skadeutfall, här hjälper Jonatan en "skadad" kamrat.

Att upprätthålla och repetera soldatfärdigheterna är en viktig del av tjänsten.

Ett steg närmare emilia

Ett nytt intranät, emilia, lanseras i april nästa år. Mest uppskattat blir nog samarbetsytorna och sökmotorn, tror deltagarna i intranätprojektet. De har nyligen åkt runt och introducerat intranätet till nyckelpersoner på förbanden.

Ett nytt och mer funktionellt intranät är hett efterfrågat. Dagens emil driftsattes 2005 och var på sätt och vis gammalmodigt redan från start. Situationen har inte blivit bättre av att den plattform som emil bygger på, skakar rejält. Lotus Notes-servrarna är gamla och instabila och avtalen med supportföretag är uppsagda vilket gör att IT-driften har ett tufft jobb just nu. Det nya intranätet som kallas emilia, bygger på Microsoft Sharepoint 2010.

– Även vi i intranätprojektet känner trycket. Vi arbetar intensivt för att tidsplanen ska hålla och att införandet av det nya intranätet sker så smidigt som möjligt. Det har varit kul att få åka runt och få respons på det arbete som vi gjort. De allra flesta är positiva och ställer massor av frågor, säger Tord Klafver som är projektledare för nya intranätet.

”Finns i sjön”

Till grund för det nya intranätet ligger en förstudie från 2008 och andra verksamhetskrav som tillkommit efter det. Klar etta på kravlistan är att lättare hitta det

Tord Klafver, leder intranätprojektet.

man söker. Uttrycket ”finns i emil” har blivit likställt med ”finns i sjön”, trots att strukturen med tiden blivit alltmer logisk.

– När emilia lanseras kommer man kunna hitta information med hjälp av en modern sökmotor.

Allt ifrån publicerade sidor och dokument till personer som har en viss kompetens, säger Tord Klafver.

För att sökmotorn ska fungera effektivt, måste informationen i emilia märkas upp med metadata, taggas. Det vill säga kategoriseras och tilldelas nyckelord. Genom att kategorisera dokument så banar emilia väg för det nya ärendehanteringsstödet Vidar, som driftsätts på samma samarbetsplattform senare under 2013.

Mappstrukturerna ska bort

Försvarsmaktens inriktning är att på sikt ta bort mappstrukturerna; N:/, I:/ och så

vidare, och istället göra alla dokument tillgängliga via samarbetsplattformen. Vinsten blir att varje dokument bara behöver sparas ned en gång och alltid finns i den senaste versionen. Däremot kan dokumentet visas på många olika platser i emilia.

– Vid lanseringen kommer emilia innehålla de mest verksamhetskritiska dokumenten, både på förbandsnivå och de försvarsmaktsgemensamma, säger Tord Klafver och tillägger att förbanden och Högkvarteret fram till årsskiftet ska identifiera vilka dessa är.

En annan uppgift som förbanden fått är att förbereda texter och bilder som redaktörerna kan börja lägga in i emilia i samband med att de får sin utbildning nästa år.

Digitala arbetsrum

Samarbetsytorna är något som intranätprojektet tror mycket på. De blir användbara för arbetslaget, för dem som har samma roll – till exempel ekonomer, IT-chefer eller arbetsmiljöansvariga, eller deltagare i en särskild arbetsgrupp eller ett utvecklingsprojekt. I samarbetsytorna kommer det finnas tillgång till olika verktyg: egna nyheter, kalender, dokumentsamling, diskussionsforum och uppgiftsfördelning. Tord Klafver tror att antalet mejl kan minska drastiskt.

– Endast medlemmarna kommer kunna skriva i samarbetsytan, men alla kan läsa. Alla som vill, kan följa vad som

Intresset var stort när införandegruppen introducerade emilia för nyckelpersoner på förbanden. Nu måste förberedelser göras inför uppbyggnaden.

TIDSPLAN

November - december 2012:

Innehåll förbereds och tas fram.

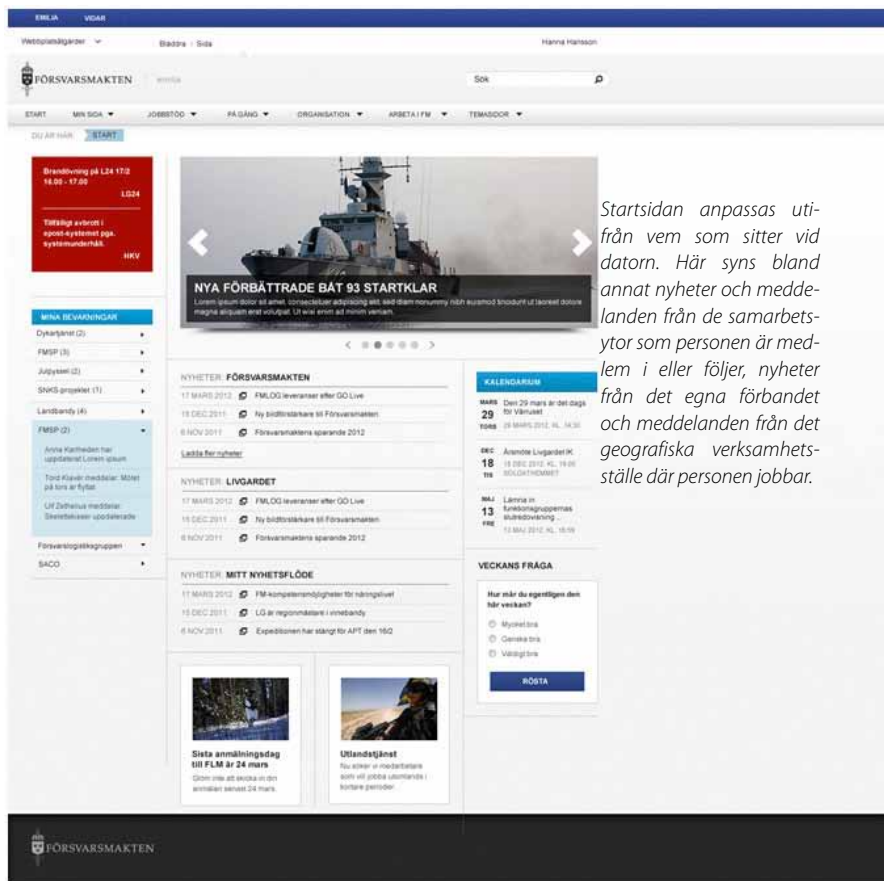
Januari - mars 2013:

Utbildning och uppbyggnad av innehåll.

15 april 2013:

emilia öppnas för användare.

Startsidan anpassas utifrån vem som sitter vid datorn. Här syns bland annat nyheter och meddelanden från de samarbetsytor som personen är medlem i eller följer, nyheter från det egna förbandet och meddelanden från de geografiska verksamhetsställe där personen jobbar.

Vad tycker du om emilia efter introduktionen?

Thomas Johannesson, IT-chef F 17:
– Äntligen! Sökfunktionen blir jättebra. Egentligen är det ingen raketforskning när man vet vad som finns på internet. Jag är övertygad att emilia kommer förenkla i vardagen.

Jenny Ekelund, sjöbevakningsledare sjöinfo Göteborg:
– Blir säkert jättebra i slutändan, men tar nog tid att implementera. Jag tycker konceptet verkar lite som Facebook. Jag visste faktiskt inte innan, att intranätarbetet pågick.

Mats Palm, kvalitetschef Sjöstridsskolan:
– Är positiv, ett stort steg framåt. Vi har dåliga verktyg i dag. Min farhåga är dock, eftersom jag vet vad Sharepoint kan, att vi stryper delar för att sekretessanpassa.

Karin Svensson, planeringsofficer Forsvarsmaktens dykeri och navalmedicinska centrum:
– Modernt, men det stora problemet är att vi fortfarande inte har någon koppling med internet. Vi har många kunder – kustbevakare, civila dykarläkare och elever som inte kommer åt det.

händer genom prenumeration, säger han och förklarar att det också kommer finnas möjlighet att starta stängda samarbetsytor.

I emilia finns även utrymme för sociala mötesplatser där medarbetare med liknande intressen kan dela information och utbyta erfarenheter i diskussionsforum. Diskutera kan man också göra i

anslutning till nyheter, då alla nyheter ska gå att kommentera.

Mer information finns via Nytt i arbetsdatorn på emils startside.

TEXT: KRISTINA ÅSTRAND BOHMAN/INFOS
FOTO: SVEN-OLOF WILLHÖFT/
HALMSTAD GARNISON

Ingen åtkomst utifrån – ännu

När första versionen av emilia lanseras i mitten av april finns det inte någon åtkomstlösning från internet på plats. De som kommer åt emil i dag, kommer att komma åt emilia i april. Frågan är lyft till en strategisk nivå. Peter Haglind som är Forsvarsmaktens Chief Information Officer, CIO, har inrättat en IT-arkitektgrupp som ska väga olika alternativa lösningsmodeller. I arbetsgruppen ingår specialister från ledningsstaben, produktionsledningen, Must och förband.

– Åtkomstfrågan är viktig för Forsvarsmaktens ledning, säger Peter Haglind. Samtidigt är den svår eftersom vi måste hitta en rimlig balans mellan användarvänlighet, IT-säkerhet och ekonomisk rationalitet.

Han tillägger att frågan också har stark koppling till sekretessklassningen av den information som ska hanteras. Till exempel kommer nivån för Prio höjas till hemlig/restricted i samband med införande 5-6. Innebär detta att man ska höja sekretessklassningen för hela den interna datorarbetsmiljön? I så fall, vad innebär det för möjligheterna att tillgodose behoven hos dem som i dag inte har tillgång till intranätet?

– Nu utreder vi nu hur behoven av åtkomst för olika målgrupper skulle kunna lösas, säger Peter Haglind. Alla kanske inte behöver komma åt allt.

TEXT: KRISTINA ÅSTRAND BOHMAN/INFOS

Förändringens tid gryr i Afghanistan

Det är andra gången som överste Torbjörn Larsson leder den svenska kontingenten i Afghanistan. Med sina erfarenheter från FS 14 kan han som chef för FS 23 titta i backspegeln och konstatera att utvecklingen gått framåt sedan han var här sist.

Under 2013 kommer den internationella styrkan Isaf att fokusera på rådgivning på högre nivåer inom de afghanska säkerhetsstyrkorna. Kritiken har varit påtaglig mot neddragningen av Isaf. Samtidigt har förhållanden och säkerhetsläget förbättrats i det svenska ansvarsområdet.

– Mazar-e Sharif är numera en riktig storstad med asfalterade gator med tillhörande trafikstockningar. Jag känner att det finns en framtidstro, den avtecknar sig inte minst i viljan att investera i nybyggen av fastigheter här uppe i norr, säger han.

Ökad afghansk förmåga

Men det är inte bara infrastrukturen som blivit mer utbyggd, de afghanska säkerhetsstyrkorna har nu uppnått en så pass hög numerär och förmåga att de själva kan ta ledningen och genomföra operationer. Den svenska styrkans främsta uppgifter just nu är att stödja afghanerna med resurser som de i dagsläget inte har, som exempelvis mer avancerade sjukvårdsresurser, flygunderstöd och durrättelseinlämning. Men även delta i planering och uppföljning av deras verksamhet.

– Förra sommaren påbörjades den så kallade transitionsprocessen, provinserna ska lämnas över till afghanerna helt. Men det hela sker i flera steg. Nu har vi genomfört överlämningsceremonier i varje provins i det svenska ansvarsområdet, sist ut var Sar-e-Pul. Men det innebär inte att afghanerna fullt ut har tagit över ännu, det är en process som tar tid.

– Vi har nu genomfört överlämningsceremonier i varje provins i det svenska ansvarsområdet, sist ut var Sar-e-Pul, säger överste Torbjörn Larsson, chef FS 23.

Försvarsmakten avser att avveckla den relativt nybyggda Camp Monitor i Shebergahn och lämna över den till afghanerna. Med FS 23:s hemrotation försvinner också OMLT på bataljonsnivå, något som sker över hela Afghanistan

– Därför är det nödvändigt att Camp Monitor byggs om för att kunna passa ett afghansk förband. Vi kommer också att genomföra utbildning med de afghaner som ska sköta om drift och underhåll. Om allt går enligt plan kommer överlämningen att vara klar i april 2013, säger Torbjörn Larsson.

Isaf minskas ned

Sverige drar successivt ned på sin numerär från och med i december i år. Isaf:s geografiska närvaro i norra Afghanistan kommer fokuseras till provinsen Balkh, där storstaden Mazar-e Sharif ligger. Sverige, Norge och Finland går samman med Lettland i och med FS 24:s hemrotation för att skapa konceptet Nordic plus vars främsta uppgift blir rådgivning inom ramarna för OCC-P (Operational Coordination Center Provincial) och

OCC-R (Operational Coordination Center Regional). Norge och Finland sätter dessutom upp rådgivningsteam avsedda för den afghanska polisen i provinserna Balkh och Samagan.

– Nordic Plus kommer att innebära att Sverige bemannar ett högkvartersskompani med tillhörande specialresurser, som till exempel minröjningsteam. ISR-kompaniet blir även det bibehållet med förmåga till spaning och analys. I staben kommer det att finnas personal från samtliga fyra bidragande länder, ett skyttekompani blir kvar, men bemannas av Lettland, säger Torbjörn Larsson.

Redan under nästa år försvinner de svenska skyttekompanierna från Sveriges militära bidrag inom Isaf. I framtiden ska styrkan fokusera på rådgivning vid högre funktioner och staber inom de afghanska säkerhetsstyrkorna. OMLT, mentorena på bataljonsnivå försvinner i början av december.

Sverige behåller sin personal vid centrala Isaf-staber samt utbildningscentra som ANA Signal School, ANA Engineer School. Kvar blir också den svenska logistikenheten NSE och underrättelseresurserna NIC och NIST. Den svenska helikopterenheten på Camp Marmal fortsätter med sin verksamhet, dock med ett nytt helikoptersystem från och med våren 2013.

Vad händer då efter 2014? Överste Torbjörn Larsson träffar ofta höga afghanska ledare i norra Afghanistan som alla har sin syn på framtiden.

Genomgående finns det tre huvudriktningar när det kommer till tankar

kring det magiska årtalet 2014. Den första är optimistisk och säger att afghanerna nu är redo att ta över säkerhet i sitt eget land men att det hela hänger på presidentvalet samma år och parlamentsvalet 2015.

Den andra säger att talibanerna aldrig kommer lyckas att ta makten igen, men att det finns starka krafter inom landet som kan råka i konflikt med varandra. Norra och södra Afghanistan glider mer och mer ifrån varandra.

Den tredje talar om en återgång till stigmatisering för svaga grupper som kvinnor, nomadfolket Kuchi och Hazarer

när det internationella samfundet lämnar. Dock menar alla tre riktningarna att det mest grundläggande är att det finns en ekonomisk utveckling och att säkerhetsläget fortsätter i rätt riktning.

- Dessutom är en positiv inställning gentemot Afghanistan från Pakistans sida en avgörande faktor för en hållbar utveckling, avslutar Torbjörn Larsson.

TEXT & FOTO: RICHARD KJAERGAARD/FS 23

Premiär för GMU med inriktning mot tidvis tjänstgöring, GSS/T

**GE MÄNNISKOR
MÖJLIGHET
ATT LEVA
I DEMOKRATI.
EMELLANÅT.**

Allt större demokrati i krigshärdade länder är en del av vår verklighet. Kan det bli en del av vår? Nu söker vi tidvis anställda till Försvarsmakten. Tjänsten betyder att du behåller din nuvarande anställning men får möjlighet att göra viktiga på riktigt vid ett par tillfällen under ett antal år. Ansök på försvarsmakten.se/gss/t

Wälkommen till vår verklighet.

FÖRSVARSMAKTEN

Som första förband i landet erbjuder nu I 19 i Boden 250 platser till grundläggande militär utbildning med inriktning mot tidvis tjänstgöring. Ett perfekt tillfälle att komma in i Försvarsmakten och kombinera tjänsten med civilt arbete eller studier.

Ansökningsperioden sträcker sig till den 2 december och GMU:n genomförs 10 juni – 13 september 2013 vid pansarbataljonen i Boden.

Efter godkänd GMU anställs soldaten som GSS/T-soldat i 1922:a pansarskyttekompaniet och genomför en cirka sex månader lång befattningsutbildning. Efter befattningsutbildningen tjänstgör man i enlighet med sin individuella tjänstgöringsplan som tidvis anställd vid 1922:a pansarskyttekompaniet.

MATS CARLSSON/I 19 INFO

Ny rekryteringswebbplats kommer snart

Just nu pågår ett intensivt arbete på informationsstaben: en ny fristående webbplats för rekrytering ska lanseras. Syftet med den nya rekryteringssajten är att kunna ringa in och attrahera målgruppen unga män och kvinnor i åldern 18–26 år. Information om rekrytering ligger i dagsläget på försvarsmakten.se, där även allmänheten och journalister trängs med målgruppen för rekryteringen.

– Lanseringen av rekryteringssajten är ett steg i rätt riktning för att kunna möta den yngre målgruppen på ett relevant sätt, säger Niklas Englund, chef digitala medier på informationsstaben.

På sajten kan besökaren hitta information om Försvarsmakten som arbetsgivare och om dess uppdrag och verksamhet. Rekryteringswebbplatsen ska även underlätta ansökan till GMU. Här ska besökaren kunna läsa om de karriär- och utvecklingsmöjligheter som erbjuds. Om allt går enligt planering så kommer sajten att lanseras innan årsskiftet.

TEXT: CHRISTINE FRASER/INFO5

Designskiss föreställande yrkesbeskrivningen i nya rekryteringswebbplatsen.

Prio till varje pris

Försvarsmaktens affärssystem, Prio, ska ersätta en massa föråldrade datasystem för att bli ett försvarsmaktsgemensamt IT-stödverktyg för verksamhetsledning. En del funktioner finns i dag inte utvecklade i systemet utan ska utvecklas efter hand. Ta till exempel det länge saknade avvikelse-/tillbudshanteringssystem för hela Försvarsmakten.

Jag är projektledare på uppdrag av personaldirektören för att införa ett försvarsmaktsgemensamt arbetsskadehanteringssystem vid namn Lisa. Vi håller på att slutföra processen och ett beslut om drift blir påskrivet innan årsskiftet. Lisa innehåller även moduler som avvikelser, tillbud och förslag. Systemet är billigt och Försvarsmakten kan med kort varsel och liten kostnad öppna även de andra modulerna. Detta skulle kunna hantera avvikelser under väntetiden innan en likande modul ska utvecklas och färdigställas.

Ett projekt eller en utredning skulle ha startat för att utreda vilka system som skulle kunna vara aktuella. Detta har dock lagts på is för att underteknad upplever att man tagit beslut att det ska utvecklas i Prio. Jag förmodar att det ligger så mycket prestige i Prio att det får kosta vad som helst bara vi använder det.

BJÖRN BORG
KVALITETSCHEF

**Nästa
manusstopp
Försvarets forum
den 30
november**

Europas toppolitiker har nu fått säkerhets- och försvarsfrågor på agendan till toppmötet i december 2013.

Europaförsvaret rycker närmare

EU:s säkerhetspolitiska förmåga riskerar att marginaliseras. Därför behöver den europeiska säkerhetsstrategin ses över.

Försvarets forum har träffat förre ÖB Håkan Syrén som nu är ordförande för EU:s militärkommitté.

Inspektion i Afrika ...

... och på Irland.

- Ett djärvt mål för en sådan diskussion skulle kunna vara att medlemsländerna om tio år avsätter 25 procent av sina försvarsbudgetar till gemensamma förmågor, säger general Håkan Syrén.

Den tidigare svenske överbefälhavaren har varit ordförande för EU:s militärkommitté (EUMC) i tre år. Hans uppgift har varit att koordinera samarbetet mellan 27 länders försvarsschefer inom ramen för EU:s gemensamma säkerhets och försvarspolitik (CSDP). Rollen som ordförande i EUMC innebär också att vara militär rådgivare till EU:s högre representant, Catherine Ashton. Den 5 november avlöstes han på posten av den franske generalen Patrick de Rousiers.

Under de senaste månaderna har Syrén varnat för att den europeiska militära förmågan står inför en snabb fortsatt krympning och marginalisering. Motmedlet mot detta är nytänkande kombinerat med politiska beslut. Målet

är att nå en långtgående samordning av de europeiska ländernas försvarssatsningar.

Bakom tankegången ligger en analys av innebörden av den europeiska kräftgången i ekonomin, den starka försvarsindustrin, krympande försvarsbudgetar samt skiftande fokus för USA, mot Fjärran östern.

Utvecklingen av förmågor har varit ett centralt område under den svenske generalens ordförandeskap och det arbetet kom tidigt att fokusera på så kallad "pooling and sharing".

Slår i taket

- De kunskaper jag hade med mig från det nordiska samarbetet visade sig vara väldigt användbara.

Efter tre år konstaterar Håkan Syrén att de europeiska försvarsscheferna har tagit ett antal bra steg för att vidareutveckla samarbetet. Men allt fler av dem

har nu tydliggjort att de slår i det politiska taket och att de egna suveränitetsrestriktionerna gör att de inte kommer längre.

Det är restriktioner som har många dimensioner. Starka nationella industriella intressen är en faktor som leder till dyrbara dupliceringar. Fyra olika typer av fjärde generations stridsflygplan (Eurofighter, Rafale, Gripen och Joint Strike Fighter) anskaffas parallellt. På markarenan finns minst tolv olika sorters pansarfordon.

Håkan Syrén betonar att det handlar om stora ekonomiska satsningar. Trots betydande minskningarna under de senaste åren satsar de 27 EU-länderna i dag nära 200 miljarder Euro på försvar. Det är betydligt mer än alla länder utom USA och även om bilden snabbt förändras så är det fortfarande nästan lika mycket som Ryssland, Kina, Japan och Indien satsar tillsammans. Europas stora

problem är splittringen och dupliceringen. EU-länderna har 27 högkvarter, cirka 20 försvarshögskolor och mellan 15 och 20 logistikkoncept. Exempelen är många.

- Europa är så till vida fortfarande fast i en struktur från kalla kriget, konstaterar Håkan Syrén.

Marginalisering

Samtidigt krymper försvarsbudgetarna. Och utan att ha lagt in Ryssland i ekvationen ovan ser Håkan Syrén att Europa med god fart är på väg mot nya balansförhållanden. Europa riskerar säkerhetspolitiskt att marginaliseras när kontinenten inte har kraft eller styrka att sätta bakom orden.

- Det betyder inte att Europa ska ta till vapen, men vi måste ha förmågan att hantera säkerheten på vår egen kontinent.

När Håkan Syrén summerar sina tre år är han därför påtagligt nöjd med att EU nästa höst för första gången på många år kommer att ta upp försvarsfrågorna på statsministernivå.

Ingen linjebefattning

Det blir ett EU-toppmöte som blir mycket viktigt för vägen framåt. Den europeiska säkerhetsstrategin behöver ses över. Gemensamma lösningar behöver sökas överallt där det är möjligt. Syrén ger några exempel:

Det kan ske genom att införa krav på gemensam diskussion av medlemsländernas planer före nationella budgetbeslut på samma sätt som nu förbereds inom det ekonomiska området. Det kan också ske genom att pooling and sharing efterhand fördjupas och en ökande del av medlemsländernas försvarsanslag utnyttjas för prioriterade gemensamma europeiska ändamål.

- Ett djärvt mål skulle till exempel kunna vara att medlemsländerna om tio år avsätter 25 procent av sina försvarsbudgetar till gemensamma förmågor, men det kräver givetvis svåra politiska beslut och att det kompromissas en hel del med nationell suveränitet.

Håkan Syrén nämner hur de baltiska staterna tillsammans löst frågan om luftförsvar som ett exempel och menar

Håkan Syrén på besök i Sydney, Australien.

att vi i framtiden måste kunna tänka oss att en stor del av luft- och sjöförsvaret inte är en rent nationell förmåga.

Håkan Syréns år som chef för EUMC har varit intensiva. Många resor, inte sällan till konflikthärdar, och än fler möten med beslutsfattare i Bryssel och ute i världen. Att hjälpa Afrika att ta ansvar för den egna kontinenten är viktigt och en del däri är utvecklingen i Somalia som sakta går i en positivare riktning.

Nu lämnar Håkan Syrén Försvarsmakten efter 40 år som officer.

- Det är dags att göra något annat och det finns olika alternativ, säger han. Något intresse för att kliva på någon ny linjebefattning har han inte. En sak han däremot gärna vill ägna tid åt är att vara mentor åt unga chefer.

Han har varit operativ fyrstjärnig general i nio år, troligen längre än någon annan i Europa efter kalla kriget. Men även en sådan var tvungen att fylla i omstruktureringspappren.

- I avvaktan på ålderspension fick jag en placering som stabsofficer i Försvarsmakten, säger han med ett leende.

TEXT: ROGER MAGNERGÅRD/INFOS
FOTO: FÖRSVARSMAKTEN

FÖRSVARSMAKTEN

FÖRSVARETS FORUM
SE-107 85 STOCKHOLM

Posttidning B

Specialförbanden rekryterar nya operatörer, och både civila och militära medarbetare för befattningar inom supportfunktioner samt till ledning och stab.

Sista ansökningsdag 15 januari 2013
Mer information på www.forsvarsmakten.se/sf